

NIEUWSBRIEF

Maandelijkse uitgave, editie januari 2015

Nieuws van de Stichting

- **Eumedion geen voorstander van extra rechten voor lange termijn-aandeelhouders**

Eumedion voelt niets voor het toekennen van extra stem- of dividendrechten voor aandeelhouders die hun aandelen ten minste twee jaar vasthouden. Dergelijke mechanismen doen afbreuk aan het voor aandeelhouders belangrijke principe van 'één aandeel, één stem' en dragen niet per definitie bij aan het concept van betrokken aandeelhouderschap. Dit stelt Eumedion in een op 16 januari jl. verzonden reactie op het recent verschenen ontwerpverslag van de rapporteur van het Europees Parlement inzake het richtlijnvoorstel aandeelhouders-betrokkenheid. In de reactie geeft Eumedion aan ook moeite te hebben met de mate van detail van de voorgestelde transparantievoorschriften voor vermogensbeheerders, pensioenfondsen en andere institutionele beleggers. De voorgestelde amendementen dreigen door te schieten in een brij aan informatie die niet bijdraagt aan een beter inzicht in het beleggings- en stembeleid van institutionele beleggers. Eumedion is daarentegen positief over het voorgestelde amendement om aandeelhouders onder bepaalde omstandigheden de mogelijkheid te geven kennis te nemen van de gegevens van door de onderneming geïdentificeerde aandeelhouders. Dit kan de communicatie tussen aandeelhouders bevorderen, aldus Eumedion. De gehele reactie kan worden gedownload via: <http://bit.ly/1yLU0h1>.

- **Nieuwe OESO Corporate Governance Principes hadden ambitieuzer gemogen**

Eumedion is blij dat de Organisatie voor Economische Samenwerking en

Ontwikkeling (OESO) haar corporate governance principes gaat aanscherpen, maar wat meer ambitie had daarbij niet misstaan. Dit schrijft Eumedion in haar reactie van 2 januari jl. op de voorgestelde herziene OESO corporate governance principes. Eumedion had graag gezien dat de OESO meer aandacht had besteed aan – onder meer – de werking van de grensoverschrijdende stemketen, de betrokkenheid van aandeelhouders bij het reilen en zeilen van de ondernemingen waarin wordt belegd, de rol van de externe accountant, lange termijn duurzaamheidsrisico's en geïntegreerde verslaggeving. Wat Eumedion betreft had de OESO zich sterker moeten uitspreken tegen de combinatie van CEO en Chairman in één persoon en vóór het principe van 'één aandeel, één stem'. Ook het werken met corporate governance codes als nadere invulling van het ondernemingsrecht voor beursgenoteerde ondernemingen zou door de OESO meer moeten worden onderstreept. Het gehele commentaar kan worden gedownload via:

<http://bit.ly/1K5UfYz>.

Activiteiten Commissies

- De **Onderzoekscommissie** besprak tijdens haar vergadering van 16 januari jl. een nieuw onderzoeksvorstel over de vermeende kortetermijngeneigdheid bij ondernemingen en beleggers, de evaluatie van het Eumedion symposium 2014 en van de Eumedion Scriptieprijs 2014.
- De **Juridische Commissie** vergaderde op 29 januari jl. o.a. over een concept position paper betreffende de bescherming van minderheidsaandeelhouders na gestanddoening van een openbaar bod

en de consultaties van de Europese Bankenautoriteit (EBA) over de 'bail-in'-procedure voor bankbeleggers. Marice Thewessen (ING Investment Management) werd tot nieuwe voorzitter van de Juridische Commissie gekozen. Zij volgde Michiel Prinsze (Robeco) op, die 4 jaar het voorzitterschap heeft bekleed.

- De **Audit Commissie** sprak tijdens haar vergadering van 30 januari met vertegenwoordigers van de IASB en EFRAG over de voorgestelde wijzigingen in IAS 7, de voorgestelde verslaggevingsstandaard over leases en over de wijze van afschrijven op goodwill.

Komende activiteiten

- **5 februari 2014, Vergadering Dagelijks bestuur.** Op de agenda staan o.a. de samenstelling van het Algemeen bestuur en het voorgenomen Eumedion-commentaar op de EBA-consultaties inzake de 'bail-in'-procedure voor bankbeleggers.

Nieuws uit Den Haag

- **Monitoring Commissie wil herziening van Code Tabaksblat**

De Monitoring Commissie Corporate Governance Code (Commissie Van Manen) adviseert de 'schrage partijen' (waaronder Eumedion) het proces voor herziening van de Code Tabaksblat in gang te zetten. Dit schrijft de Commissie Van Manen in haar op 30 januari jl. uitgebrachte monitoring rapport. De Commissie wijst erop dat sinds de vorige herziening van de code (2008) er verschillende schandalen bij het beursgenoteerde bedrijfsleven hebben plaatsgevonden. De Commissie vindt dat in een herziene code meer aandacht zou moeten worden besteed aan de houdbaarheid van de strategie van de onderneming op lange termijn en aan de implementatie en de effectiviteit van de interne risico- en beoordelingssystemen. Daarnaast zou een herziene code kunnen aangeven hoe en waar cultuur aan bod kan komen binnen de driehoek van bestuur, raad van commissarissen (RvC) en aandeelhouders. Andere onderwerpen waarnaar de Commissie zou willen kijken zijn maatschappelijk verantwoord ondernemen, de complexiteit van

beloningen, diversiteit, de opkomst van de 'one-tier boardstructuur', de opkomst van 'executive committees', het vergroten van de toegankelijkheid van de guidance die verschillende commissies de afgelopen tien jaar hebben gepubliceerd en het opnemen van informatie over de naleving van de code in andere bronnen dan het jaarverslag. De Commissie beveelt voorts aan om een 'vaste herzieningscyclus' voor de code af te spreken. Eumedion heeft inmiddels positief gereageerd op de oproep van de Commissie Van Manen, evenals de VEB.

- **Eerste Kamer stemt in met wettelijk bonusplafond voor financiële instellingen**

De Eerste Kamer heeft het wetsvoorstel dat de bonussen van de personen die werkzaam zijn in de financiële sector in principe maximeert op (gemiddeld) 20% van het vaste salaris op 27 januari jl. als hamerstuk afgedaan. De Eerste Kamer heeft daarbij wel het voornemen uitgesproken om na het zomerreces 2015 de minister van Financiën uit te nodigen voor een mondeling overleg over enkele aspecten rond dit wetsvoorstel. Welke aspecten dat zijn, is niet bekend gemaakt. De senatoren nemen vooralsnog genoegen met de op 9 januari jl. door minister Dijsselbloem nader gegeven uitleg in de nadere memorie van antwoord. Daarin geeft de minister aan dat het kabinet er "vertrouwen" in heeft dat het wetsvoorstel niet in strijd is met Europese of internationale regels. De senatoren van de VVD en het CDA hadden namelijk eerder hun twijfels uitgesproken over de verenigbaarheid van het wetsvoorstel met internationale wet- en regelgeving, waaronder het recht op vrije CAO-onderhandelingen. De minister schijft voorts dat hij jaarlijks de Tweede Kamer zal rapporteren over de eventuele negatieve gevolgen van het wettelijke bonusplafond voor het vestigingsklimaat en het concurrentievermogen van de Nederlandse financiële sector. Daarin zal ook aandacht worden besteed aan de naleving van de bonuscap door de financiële instellingen. Het is nog niet bekend wanneer het wetsvoorstel in werking treedt, maar dat zal waarschijnlijk in de loop van februari zijn.

- **PvdA wil gedrag van private equitymaatschappijen verder gaan reguleren**

De PvdA-fractie in de Tweede Kamer wil de hoeveelheid schuldfinanciering na overnames reguleren, de uitkering van superdividenden wettelijk beperken en wil een verbod op de financiering van dividenduitkeringen door middel van leningen. Ook zou de bestuurdersaansprakelijkheid moeten worden aangescherpt. Dit heeft PvdA-Kamerlid Henk Nijboer op 26 januari jl. bekend gemaakt. Op aandrang van de financieel woordvoerder van de PvdA zal de Tweede Kamer binnenkort een hoorzitting over private equity houden. De voorgestelde maatregelen hebben volgens de sociaaldemocraten tot doel de "excessen van private equity uit te bannen", zoals "het leegtrekken van bedrijven door ze vol te pompen met schulden of leeg te roven via superdividenden". De PvdA wil met wettelijke maatregelen "het kaf van het koren scheiden", omdat zij erkent dat private equity van groot belang blijft voor de financiering van de groei van vooral kleine en middelgrote bedrijven.

Nieuws uit Brussel

- **Linkse Europese partijen vóór richtlijnvoorstel aandeelhoudersbetrokkenheid; bezwaren bij rechts**

De links georiënteerde Europese politieke partijen (sociaaldemocraten en groenen) steunen over het algemeen het richtlijnvoorstel aandeelhoudersbetrokkenheid. De rechtse en centrumrechtse fracties (liberalen en christendemocraten) zijn daarentegen zeer kritisch en vinden het voorstel te dwingend en te gedetailleerd. Dit bleek tijdens een op 20 januari jl. gehouden debat in de Commissie Juridische Zaken van het Europees Parlement (EP) over het ontwerpverslag van de EP-rapporteur Sergio Cofferati (sociaaldemocratische fractie). Cofferati steunt de nieuwe aandeelhoudersrechten die de Europese Commissie had voorgesteld (aandeelhouders mogen stemmen over het beloningsbeleid, het remuneratierapport en significante transacties met aan de onderneming verbonden partijen). Tegelijkertijd wil hij de transparantie bepalingen voor institutionele

beleggers uitbreiden en aanscherpen en wil hij werknemersvertegenwoordigers of ondernemingsraden de mogelijkheid geven zich een oordeel te vormen over het beloningsbeleid en het remuneratierapport. Voorts wil hij de EU-lidstaten verplichten wetgeving te ontwerpen om aandeelhouders die hun aandelen ten minste twee jaar houden één of meerdere voordelen te geven, zoals extra stemrechten, belastingvoordelen, extra dividend en loyaliteitsaandelen. De Europese Commissie beval het EP aan het richtlijnvoorstel niet met deze onderwerpen te belasten, omdat het anders moeilijk zou zijn een compromis te bereiken met de Europese Raad. De fractie van de Groenen sprak echter haar voorlopige steun uit voor het ontwerpverslag van Cofferati. Deze fractie wil het richtlijnvoorstel nog verder verzwaren met de verplichting tot 'country-by-country-reporting' door alle beursgenoteerde ondernemingen. De liberale en de christendemocratische fracties staan uitgesproken negatief tegenover het richtlijnvoorstel en tegenover het ontwerpverslag van Cofferati. Zij hebben aangekondigd een groot aantal amendementen te zullen voorstellen. De leden van de EP-commissie Juridische Zaken hebben tot 5 februari a.s. de tijd om deze amendementen op te stellen. De amendementen zullen eind februari door deze commissie worden besproken.

Ondernemingsnieuws

- **Groep aandeelhouders dient resolutie in voor AVA Shell**

Royal Dutch Shell moet vanaf boekjaar 2016 meer rapporteren over de kansen en bedreigingen van de klimaatverandering voor haar activiteiten. Dit is de kern van een resolutie die een groep Shell-aandeelhouders op 21 januari jl. bij Shell heeft ingediend. De groep van 151 Shell-aandeelhouders wordt geleid door Rathbone Greenbank Investments en wordt gesteund door de grootste leden van de Britse 'Church Investors Group' en van het Britse Local Authority Pension Fund Forum. Het Shell-bestuur is verzocht de resolutie te agenderen voor de komende aandeelhoudersvergadering (AVA) van Shell die in mei plaats vindt. De aandeelhouders vragen Shell in de toekomst concreet (in bijvoorbeeld het jaarverslag of in het

duurzaamheidsverslag) te rapporteren over – onder meer – de maatregelen die worden getroffen om CO2-uitstoot te verminderen, over scenario-analyses na 2035 aan de hand van de voorziene energietrends en de mogelijkheid dat een substantieel deel van de bekende fossiele brandstofreserves in de grond moet blijven om een verdere opwarming van de aarde tegen te gaan en over de voorziene bijdragen van Shell aan het publieke debat over de klimaatverandering in de periode 2015-2020. In een open brief van 29 januari jl. heeft Shell haar steun aan de resolutie uitgesproken en haar aandeelhouders aanbevolen vóór de resolutie te stemmen. In de brief kondigt Shell aan de door de aandeelhoudersgroep gevraagde transparantie al over boekjaar 2015 te zullen gaan verschaffen.

- **Ordina constateert één geval van mogelijke onregelmatigheid bij aanbesteding van opdracht**

Ordina heeft één mogelijke onregelmatigheid geconstateerd bij de aanbesteding van het Openbaar Ministerie (OM) voor een raamovereenkomst in 2009. Na voorlopige gunning van de aanbesteding aan Ordina lijkt een medewerker van het OM Ordina verzocht te hebben de prijsstelling van de offerte aan te passen. Vervolgens lijkt die prijsstelling bij de offerte inderdaad te zijn gewijzigd. In een aantal andere gevallen was sprake van “ongepast gedrag” bij een beperkt aantal personen. De ICT-dienstverlener publiceerde op 27 januari jl. deze en andere bevindingen uit het door advocatenkantoor De Brauw Blackstone Westbroek uitgevoerde onderzoek naar mogelijke onregelmatigheden bij aanbestedingen en opdrachten van de overheid. Het onderzoek werd ingesteld nadat het TV-programma Zembla op 2 oktober 2014 berichtte over onregelmatigheden bij een aantal aanbestedingsprocedures in de periode 2005-2009. Volgens Ordina is de onregelmatigheid en het ongepaste gedrag vooral te wijten aan de in die tijd aanwezige ‘masculiene’ subcultuur binnen het team dat zich bezighield met overheidsopdrachtgevers. Ordina benadrukt in het onderzoeksrapport dat er geen aanwijzingen zijn voor structurele onregelmatigheden. Er zijn geen

aanwijzingen aangetroffen van omkoping of ongeoorloofde afstemming met concurrenten. Het bestuur van Ordina heeft inmiddels maatregelen getroffen om het beleid en de interne procedures rond integriteit en controle te intensiveren (zie ook Nieuwsbrief van oktober 2014). Mont Cervin, het beleggingsvehikel van Jan Niessen en houder van ruim 12% van de aandelen van Ordina, heeft de Ondernemingskamer (OK) eind 2014 verzocht een onderzoek naar het beleid en de gang van zaken bij Ordina in te stellen. Ordina vindt een enquête niet gerechtvaardigd, mede gelet op het feit dat de AScX-onderneming nu zelf onderzoek heeft laten verrichten. De OK zal het verzoek van Mont Cervin op 12 februari a.s. behandelen.

- **Groootaandeelhouders Lucas Bols en GrandVision blijven ook na beursgang grote invloed houden**

In lijn met een aantal andere recente beursintroductions hebben de groootaandeelhouders van Lucas Bols en GrandVision het recht bedongen om de komende jaren een commissaris te mogen voordragen. Dit blijkt uit de deze maand gepubliceerde prospectussen van beide ondernemingen die naar verwachting begin februari hun aandelen aan de beurs laten noteren. Private equitymaatschappij AAC Capital Partners zal na de beursgang van Lucas Bols nog een belang van tussen de 17 en 25 procent in de drankenproducent houden. Zolang deze private equitymaatschappij ten minste 10% van de aandelen houdt, mag zij de komende vier jaar direct dan wel indirect in de RvC van de 440 jarige onderneming zijn vertegenwoordigd. Marc Staal, managing partner van AAC Capital Partners, zit al sinds 2006 in de RvC van Lucas Bols en zal ook de komende vier jaar aanblijven. Bij GrandVision zal investeringsmaatschappij HAL Holding na beursgang meerderheidsaandeelhouder blijven (tussen 75 en 79 procent). HAL heeft verder bedongen dat zij de vicevoorzitter van de RvC mag voordragen zolang zij ten minste 20% van de aandelen in het optiekconcern houdt. Voorlopig zal de CEO van HAL – Mel Groot – deze functie vervullen. De vicevoorzitter heeft bovendien vetorecht t.a.v. alle RvC-besluiten (de onafhankelijke

president-commissaris overigens ook). Bij Lucas Bols zal naast de grootaandeelhouder ook het bestuur nog belangrijke invloed op de AVA-besluitvorming houden. Zo zal DreamSpirit B.V. na de beursgang een 6%-belang houden; dit is een vennootschap van Lucas Bols-bestuursvoorzitter Huub van Doorne en zijn vrouw en senior manager Sandie van Doorne. Verder zal LB2 B.V. een belang van 2% gaan houden. De CFO van Lucas Bols, Joost de Vries, is voor 60% eigenaar van deze BV, terwijl de rest van de aandelen wordt gehouden door een administratiekantoor dat wordt bestuurd door Huub van Doorne en Joost de Vries. Zowel Lucas Bols als GrandVision gaat zonder juridische beschermingsconstructies naar de Amsterdamse effectenbeurs. Voor de aandeelhouders van Lucas Bols gelden er wel verzwaarde eisen om zelf een bestuurder of een commissaris te ontslaan of te benoemen. Een besluit van de AVA tot benoeming of ontslag van een bestuurder of een commissaris anders dan overeenkomstig een voordracht van de RvC kan namelijk pas worden genomen met een twee-derde meerderheid van de uitgebrachte stemmen die meer dan 50% van het geplaatste kapitaal van de vennootschap vertegenwoordigt. Voor andere besluiten is slechts een meerderheid van de ter AVA uitgebrachte stemmen benodigd. GrandVision heeft een dergelijke constructie niet in de statuten opgenomen.

Overige interessante zaken

- **AFM deelt boetes uit voor te late meldingen van omvang aandelenbelang**

De Autoriteit Financiële Markten (AFM) heeft in december 2014 twee aandeelhouders beboet die (de wijzigingen in) hun aandelenbelangen in Nederlandse beursgenoteerde ondernemingen niet tijdig bij de AFM hadden gemeld. Dit heeft de AFM op 6 januari jl. bekend gemaakt. Max Paarlberg werd een bestuurlijke boete van €500.000 opgelegd, omdat hij zijn belang van 3,45% in Telegraaf Media Groep pas op 28 maart 2014 meldde. Hij had dat uiterlijk 29 juli 2013 moeten doen; de deadline om meldingen op grond van de op 1 juli 2013 ingevoerde meldingsdrempel van 3% te doen. Ron van Veldhoven kreeg een boete van €37.500 voor het niet tijdig melden van 32 transacties in aandelen Inverko in de

periode van 8 februari 2013 tot en met 26 februari 2014. De transacties werden pas op 27 mei 2014 aan de AFM gemeld, nadat hij daartoe door de AFM was verzocht. Van Veldhoven was tussen 1 januari 2014 en 20 augustus 2014 Chief Operational Officer (COO) van het afvalverwerkingsbedrijf, nadat hij vanaf december 2010 bestuursvoorzitter van de (ook beursgenoteerde) rechtsvoorganger Vivenda Media Groep (VMG) was. Bestuurders van beursgenoteerde ondernemingen zijn wettelijk verplicht elke transactie in de aandelen van de 'eigen' onderneming onverwijld bij de AFM te melden. In verband met de ernst, duur en verwijtbaarheid van de overtredingen, zou een boete van €750.000 voor Van Veldhoven volgens de AFM gerechtvaardigd zijn geweest. Omdat het eigen vermogen van Van Veldhoven echter kleiner is dan €500.000, heeft de AFM de boete verlaagd naar €37.500. Het bericht over het aftreden van Ron van Veldhoven als COO van Inverko kwam op 20 augustus 2014 onverwacht. Naar nu blijkt liep op dat moment het AFM-onderzoek al. De heren Paarlberg en Van Veldhoven kunnen het boetebesluit nog bij de rechter aanvechten.

- **IAASB stelt definitieve format voor nieuwe controleverklaring vast**

De controleverklaring van de externe accountants van alle beursgenoteerde ondernemingen wordt vanaf boekjaar 2016 een stuk informatiever voor beleggers. De International Auditing and Assurance Standards Board (IAASB) heeft op 15 januari jl. namelijk het definitieve format voor de nieuwe controleverklaring vastgesteld. De externe accountant van alle beursgenoteerde ondernemingen ter wereld moet in de nabije toekomst in zijn controleverklaring altijd melden wat bij de controle van de jaarrekening de "meest significante aangelegenheden" ('Key Audit Matters') waren en toelichten hoe deze zaken tijdens de controlewerkzaamheden zijn geadresseerd. Wanneer er een onzekerheid van materieel belang omtrent de continuïteit bestaat, maar de jaarrekening wel op going-concernbasis is opgesteld, wordt de externe accountant geacht de toereikendheid van de toelichting van het bestuur te evalueren. Als de externe accountant de toelichting niet toereikend

acht, dan zal de accountant dit tot uitdrukking moeten brengen in de controleverklaring. Overigens zijn de externe accountants van de Nederlandse beursgenoteerde ondernemingen vanaf boekjaar 2014 al verplicht om een uitgebreide, ondernemingsspecifieke controleverklaring op te stellen. Het format van deze controleverklaring gaat nog een stap verder dan die door de IAASB is voorgesteld. De 'Nederlandse controleverklaring' moet namelijk ook een paragraaf bevatten over het gehanteerde materialiteitsniveau en over de reikwijdte van de groepscontrole. Van de Nederlandse beursgenoteerde ondernemingen die afgelopen maand hun jaarrekening hebben gepubliceerd in verband met hun gebroken boekjaar – SnowWorld, New Sources Energy en TIE Kinetix – heeft overigens alleen SnowWorld een controleverklaring-nieuwe-stijl opgenomen. De accountants van New Sources Energy (EY) en TIE Kinetix (BDO) willen blijkbaar zo lang mogelijk wachten met het verschaffen van meer informatie over hun controlewerkzaamheden.

- **FRC nog niet tevreden over kwaliteit engagement tussen beleggers en Britse ondernemingen**

De Financial Reporting Council (FRC), de Britse evenknie van de Commissie Van Manen, is nog niet overtuigd van de kwaliteit van de dialogen die tussen Britse beursgenoteerde ondernemingen en hun beleggers plaatsvinden. De beleggers die de Britse Stewardship Code hebben ondertekend, laten bovendien nog teveel een 'box-ticking'-mentaliteit zien. Dit schrijft de FRC in zijn op 15 januari jl. gepubliceerd rapport over de ontwikkelingen in de Britse corporate governance en engagement in 2014. De toezichthouder op de Britse Corporate Governance en Stewardship Code vindt met name dat er nog veel te weinig 'collectief engagement' plaatsvindt (beleggers die gezamenlijk de dialoog met een onderneming aangaan). De FRC hoopt dat met de installatie van het 'Investor Forum' – eind 2014 – de samenwerking tussen beleggers in 2015 verbetert. De FRC is verder ontevreden over de kwaliteit van de verantwoording van de naleving van de Stewardship Code door de ondertekenaars. Niet alle institutionele beleggers geven aan

hoe zij de principes uit de Stewardship Code hebben geïmplementeerd. Bovendien vermoedt de FRC dat de 'toepassingsverklaringen' niet altijd up-to-date zijn. De FRC zal dit jaar de schriftelijke verklaringen van de ondertekenaars strenger beoordelen en eventuele tekortkomingen bij de betreffende belegger onder de aandacht brengen. Mocht dit niet tot verbetering leiden, dan sluit de FRC niet uit om verdergaande maatregelen te treffen. Welke dat zijn, blijft echter onduidelijk.

- **Italiaanse regering verlengt periode om introductie dubbel stemrecht gemakkelijk in te voeren**

Italiaanse beursgenoteerde ondernemingen behouden voorlopig de mogelijkheid om relatief eenvoudig de statuten aan te passen om het stemrecht op de aandelen die ten minste twee jaar door dezelfde (rechts)persoon worden gehouden, te verdubbelen. De Italiaanse regering heeft op 30 januari jl. een voorstel daartoe naar het Italiaanse parlement gestuurd. Volgens de Italiaanse wetgeving is voor een wijziging van de statuten van een Italiaanse onderneming een meerderheid van tweederde van de ter AVA uitgebrachte stemmen vereist. De Italiaanse regering heeft in juli 2014 echter bepaald dat voor een wijziging van de statuten ter introductie van dubbel stemrecht voor langetermijnaandeelhouders een gewone meerderheid voldoende is. Gelet op de veelal geconcentreerde aandeelhoudersstructuur van Italiaanse ondernemingen, is deze horde vrij gemakkelijk te nemen. Voorwaarde was wel dat de betreffende AVA uiterlijk 31 januari 2015 zou worden gehouden. Een aantal Italiaanse ondernemingen, zoals Astaldi, Campari en Amplifon, heeft inderdaad een BAVA voor deze datum belegd om dubbel stemrecht te introduceren. De Italiaanse regering stelt nu voor om Italiaanse ondernemingen langer te laten profiteren van de lage stembepaling om dubbel stemrecht te introduceren, namelijk tot 31 december 2015. De Italiaanse wetgeving betreffende dubbel stemrecht vindt overigens haar oorsprong in de verplaatsing van de statutaire zetel van Turijn naar Amsterdam, vorig jaar, i.v.m. (onder andere) het flexibele Nederlandse vennootschapsrecht op dit punt.